

ONDINE

VLADIMIR ASHKENAZY
HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

JOSEF SUK

ASRAEL

Vladimir Ashkenazy

JOSEF SUK (1874–1935)

ASRAEL

Symphony for large orchestra in C minor, Op. 27

Part I

1	I. Andante sostenuto	16'13
2	II. Andante	8'00
3	III. Vivace	12'28

Part II

4	IV. Adagio	10'48	3
5	V. Adagio e maestoso	13'58	

[61'32]

Helsinki Philharmonic Orchestra
VLADIMIR ASHKENAZY, conductor

Live Recording: Helsinki, Finlandia Hall, April 2008

Executive Producer: Reijo Kiitunen

Recording Producer: Seppo Siirala

Recording Engineer: Enno Mäemets

© 2009 Ondine Inc., Helsinki

© 2009 Ondine Inc., Helsinki

Booklet Editor: Jean-Christophe Hausmann

Photos: Israel Gonzalez-Soto (Cover), SSO/Keith Saunders (Vladimir Ashkenazy); other photos reproduced with the kind permission of The National Museum – The Czech Museum of Music, Prague.

Cover Design and Booklet Layout: Eduardo Nestor Gomez

This recording was produced with support from the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK).

Ondine Inc.

Fredrikinkatu 77 A 2

FIN-00100 Helsinki

Tel.: +358 9 434 2210

Fax: +358 9 493 956

E-mail: ondine@ondine.fi

www.ondine.net

Josef Suk in 1906

The musical history of the Czech nation over some three centuries has often been something of a family affair. The dedication of several generations of a single family to performing, teaching and composing has been a phenomenon of Czech musical life from the seventeenth century to the present day. In the eighteenth century the most famous representatives of this tendency, largely because of their impact on German music, were the Stamitz and Benda families. While there was less of a trend towards migration in the romantic era, distinguished families of musicians were still a vital part of Czech culture, and, spanning the nineteenth and twentieth centuries, is the most famous of these musical dynasties: the Dvořáks and the Suks.

The first notable Suk in this distinguished line was the composer, Josef. Born in the Bohemian village of Křečovice, he shared a similar musical background to many provincial musicians - learning from his father who was also the local teacher and choirmaster. The climax of Suk's musical studies was the year spent between 1891 and 1892 as a pupil of Antonín Dvořák at the Prague Conservatory. After this, Suk divided his career between professional violin playing – mainly as second violin in the Czech Quartet – and composing. If some of the works of the 1890s show affinities with his teacher, Dvořák, there were numerous indicators of a clear personal style in which minor key melody, a fine ear for instrumental sonority and a tendency toward melancholy are prevalent characteristics.

By the early years of the twentieth century Suk had acquired an unmistakable compositional voice and the music of his maturity shows remarkable distinction and originality, most clearly in evidence in the great orchestral works, *Ripening (Zrání)*, *A Summer's Tale (Pohádka léta)* and *Asrael*. If the stellar reputations of Janáček and Martinů have tended to obscure the virtues of Suk's genius in our time, he is at last through performance and recording beginning to emerge from the shadows. While his link with Dvořák, cemented by his marriage to the composer's favourite daughter Otylka (Otilie) in 1898, was a central one in Suk's creative life, his music was far more than an extension of his teacher's style.

Suk's greatest work, the *Asrael* Symphony – taking its name from the biblical angel of death – is deeply bound up with tragedy. The idyllic happiness of the few years after his marriage to Otylka was brought to an abrupt close in 1904 with the death of Dvořák. The unexpected demise of his father in law, on 1 May 1904, was the initial stimulus for a five-movement symphony, but Suk's grief was compounded a year later with the death of his young wife, Otylka. When this occurred, Suk had already completed three movements of the symphony and was working on the fourth. After this still greater blow, he abandoned

the existing fourth movement and his plans for a variation finale, and replaced them with two *Adagio* movements, completing the whole in 1906.

The first movement impresses immediately as an eloquent outpouring of sorrow evoking a sense of desolation anticipating Shostakovich at his most powerful. Although written to the memory of Dvořák, there is virtually nothing in the musical language of this extraordinary movement which could be described as derivative. A personal note is struck by the use of a 'death motif' (a rising and falling pair of augmented fourth intervals) from Suk's music for the play *Radúz and Mahulena*, a pair whose love he associated with his relationship with Otylka. As a whole, the movement encapsulates the tragedy of loss heightened by moments of great sweetness.

Two shorter movements follow: the first makes use of a theme which is reminiscent, appropriately enough, of the chromatic main motif of Dvořák's Requiem Mass of 1891, developing it into an intense and terrifying funeral march. The third movement is a fantastic scherzo, full of masterly orchestration and lightening contrasts, which both maintains and enhances the sinister tone of the previous movement; its central section, though rich in nostalgia, offers only brief respite. Its gentler vein, however, is taken up in the fourth movement - the first of the two written expressly for Otylka - which offers a fragile consolation before the return of apparently relentless tragedy in the remarkable finale.

The 'death motif' on the drums heralds a final movement that ranges broadly from the grief-stricken outbursts of this opening through an energetic, occasionally grotesque central section to the moving, but understated and certainly unsentimental comfort of the coda. Dedicated 'to the noble memory of Dvořák and Otylka', Suk's *Asrael* symphony is a masterpiece of the late-Romantic repertoire which can easily be compared in scope and emotional range to Bruckner and Mahler.

The **Helsinki Philharmonic Orchestra**, the oldest professional symphony orchestra in the Nordic countries, was founded as the Helsinki Orchestral Society by the young Robert Kajanus, its first Chief Conductor, in 1882. Well known today for its tradition of performing Sibelius, it also premiered many of his major works, often with the composer himself conducting. The orchestra undertook its first foreign tour to the Universal Exposition in Paris in 1900, and since then it has visited most European countries, in addition to visiting the USA and Japan, both on four occasions. The orchestra's current Chief Conductor is John Storgårds, who assumed his position in autumn 2008, having previously served as Principal Guest Conductor from 2003.

The Helsinki Philharmonic Orchestra and Ondine have maintained a long-standing exclusive partnership with, among others, an edition of the complete Sibelius symphonies under the direction of Leif Segerstam (ODE 1075-2Q).

In the years since **Vladimir Ashkenazy** first came to prominence on the world stage in the 1955 Chopin Competition in Warsaw, he has built an extraordinary career, not only as one of the most renowned and revered pianists of our times, but as an artist whose creative life encompasses a vast range of activities and continues to offer inspiration to music-lovers across the world. 7

Conducting has formed the largest part of his activities for the past 20 years. Formerly Chief Conductor of the Czech Philharmonic (1998–2003), and Music Director of NHK Symphony Orchestra in Tokyo (2004–2007), he assumed the new position of Principal Conductor and Artistic Advisor to the Sydney Symphony Orchestra in January 2009. Ashkenazy maintains strong links with a number of other major orchestras with whom he has built special relationships over the years, including the Philharmonia Orchestra, Cleveland Orchestra, San Francisco Symphony and Deutsches Symphonie Orchester Berlin. Vladimir Ashkenazy is featured on several Ondine releases; he has recorded Dvořák's Symphony No. 9 "From the New World" (ODE 962-2D) and works by Richard Strauss with the Czech Philharmonic, as well as Bruckner's Symphony in F minor with the DSO Berlin. Further recordings with the Helsinki Philharmonic Orchestra include Rautavaara's Third Piano Concerto "Gift of Dreams", commissioned by Ashkenazy as a concerto which he could conduct from the piano.

Josef Suk with his wife Otylka and his parents in Prague, c. 1900–1902

Tšekin musiikin historia on viimeisten kolmensadan vuoden aikana ollut pääasiassa sukuhistoriaa. Useissa suvuissa sukupolvi toisensa jälkeen jo 1600-luvulta alkaen on omistautunut musiikin esittämiselle, opettamiselle ja säveltämiselle. 1700-luvulla merkittävimpiä sukuja olivat Stamitzit ja Bendat, etupäässä saksalaiseen musiikkiin vaikuttamisensa ansiosta. Romantiikan aikakaudella muuttoliikettä oli vähemmän, mutta muusikkosuvut muodostivat edelleen merkittävän osan tšekkiläisestä kulttuurista. 1800-luvun ja 1900-luvun huomattavimman dynastian muodostivat Dvořákin ja Sukin suvut.

Ensimmäinen merkittävä Sukin suvun jäsen oli säveltäjä Josef Suk. Hän syntyi Böömissä Křečovicen kylässä, ja monien muiden maakuntamuusikoiden tavoin hän oppi taitonsa isältään, joka oli myös kylän opettaja ja kuoronjohtaja. Josefin opintojen kohokohta oli vuosi 1891–1892 Prahan konservatoriossa Antonín Dvořákin oppilaana. Suk loi uraa niin ammattiviulistina – etupäässä Tšekin kvartetin kakkosviulistina – kuin säveltäjänäkin. Eräät hänen 1890-luvun teoksistaan ovat jossain määrin velkaa hänen opettajalleen Dvořákille, mutta niissä kuuluu myös persoonallinen tyyli, jonka hallitsevia piirteitä ovat mollisävytteinen melodisuus, soinnikkuus ja taipumus melankoliaan.

1900-luvun alkuvuosina Sukilla oli jo oma omaleimainen tyyliinsä, ja hänen kypsän kautensa teokset ovat merkillepantavan laadukkaita ja omaperäisiä, erityisesti suuret orkesteriteokset *Kypsyminen (Zrání)*, *Kesäinen tarina (Pohádka léta)* ja *Asrael*. Vaikka Janáček ja Martinů ovat valovoimaisempina säveltäjinä usein jättäneet Sukin varjoonsa myöhempinä aikoina, hän alkaa nykyään taas olla arvossaan uusien esitysten ja tallenteiden ansiosta. Hänen suhteensa Dvořákiin, jota vielä vahvasti hänen avioliittonsa tämän lempityttären Otylkan (Otilie) kanssa vuonna 1898, oli hänen luovan säveltaiteilijan uransa keskeisimpiä, mutta hänen sävellyksensä olivat paljon enemmän kuin vain opettajan tyylin jatkeita.

Sukin suurteos, Raamatun kuolemanenkelin mukaan nimetty *Asrael*-sinfonia, on syvästi traaginen teos. Hänen avioliittonsa idylli särkyi odottamattomalla tavalla vuonna 1904. Hänen appensa Dvořák kuoli 1. toukokuuta, mikä toimi alkusysäyksenä viisiosaisen sinfonian säveltämiselle. Mutta vain vuotta myöhemmin hänen surunsa kertautui hänen nuoren vaimonsa kuollessa. Otylkan kuolemaan mennessä Suk oli säveltänyt kolme sinfonian osaa ja oli työstämässä neljättä. Tämän musertavan iskun jälkeen hän hylkäsi neljännen osan ja suunnittelemansa variaatiomuotoisen finaalin ja sävelsi niiden tilalle kaksi Adagio-osaa. Sinfonia valmistui vuonna 1906.

Ensimmäinen osa on vaikuttava surunvuodatus, jonka lohduttomuuden autius on kuin Šostakovitšia väkevimmillään. Vaikka teoksen alku on sävelletty Dvořákin muistolle, sen musiikki ei millään lailla ole jäljitelmää tai tyyliäpastissia. Elämäkerrallisenä elementtinä on tunnistettavissa 'kuolemanaihe' (nouseva ja laskeva tritonus), joka on peräisin Sukin musiikista näytelmään *Radúz ja Mahulena*; näitä rakastavia hän piti vertauskuvina itselleen ja Otylkalle. Osa on kuin tiivistelmä traagisesta menetyksestä, jota suloisuuden hetket lieventävät.

Seuraavat kaksi osaa ovat lyhyempiä. Toisen osan teema muistuttaa, sopivaa kyllä, Dvořákin vuonna 1891 säveltämän Requiemin kromaattista pääaihetta. Teema kehittyi kiihkeäksi ja pelottavaksi surumarssiksi. Kolmas osa on fantasianomainen scherzo, jonka mestarillinen orkestrointi ja kevennykset sekä ylläpitävät että tehostavat edellisen osan pahaenteisyyttä. Scherzon keskiosa on rikkaan nostalginen mutta tarjoaa vain hetken lohtua. Scherzon lempeämpi puoli palaa kuitenkin neljännessä osassa – ensimmäisessä Otylkan muistolle sävelletyistä kahdesta osasta – hauraana lohdutuksena ennen vääjäämättömän tragedian paluuta vaikuttavassa finaalissa.

'Kuolemanmotiivi' rummuilla avaa päätösoosan, jonka ilmaisuasteikko ylittää alun surunpurkauksista energisen ja ajoittain groteskinkin keskitaiteen kautta liikuttavaan mutta hillittyyn eikä lainkaan yltiötunteikkaaseen koodaan. Sukin *Asrael*-sinfonia, lopullisessa muodossaan omistettu "Dvořákin ja Otylkan jalosukuiselle muistolle", on myöhäisromanttinen mestariteos, joka mittasuhteiltaan ja tunnelataukseltaan kuuluu samaan sarjaan Brucknerin ja Mahlerin kanssa.

Jan Smaczny
Suomennos: Jaakko Mäntyjärvi

Helsingin kaupunginorkesteri on Pohjoismaiden vanhin ammattimainen sinfoniaorkesteri. Sen alkuituna oli Robert Kajanuksen vuonna 1882 perustama Helsingin orkesteriyhdistys. Tuolloin 26-vuotias Kajanus oli orkesterin ylikapellimestarina viisi vuosikymmentä ja kehitti sen täysimittaiseksi sinfoniaorkesteriksi. Orkesteri tunnetaan erityisesti vahvasta Sibeliustraditiostaan, ja säveltäjä itse johti useiden teostensa kantaesitykset. Vuoden 1900 Pariisiin maailmannäyttelyyn suuntautuneesta debyyttikiertueesta alkaen orkesteri on vierailut säännöllisesti ulkomailla, esiintyen useimmissa Euroopan maissa ja mm. neljästi sekä Yhdysvalloissa että Japanissa. Viulisti-kapellimestari John Storgårds on toiminut orkesterin päävierailijana syksystä 2003 ja aloitti nelivuotiskautensa HKO:n 12. ylikapellimestarina syksyllä 2008.

Helsingin kaupunginorkesteri levyttää yksinoikeudella Ondine-yhtiölle; tämän pitkäaikaisen yhteistyön tuloksia on mm. Sibeliuksen sinfonioiden kokonaislevytys Leif Segerstamin johdolla (ODE 1075-2Q).

Vladimir Ashkenazy saavutti maailmanmainetta ensi kerran vuoden 1955 Varsovan Chopin-pianokilpailun voittajana ja on sittemmin luonut poikkeuksellisen hienon uran paitsi kiitettynä pianistina myös muilla aloilla aktiivisena säveltaiteilijana, joka inspiroi kuulijoita ympäri maailmaa.

Viimeisten 20 vuoden aikana hän on keskittynyt orkesterinjohtoon. Hän oli Tšekin filharmonian ylikapellimestari 1998–2003 ja Tokion NHK-sinfoniaorkesterin musiikillinen johtaja 2004–2007. Tammikuussa 2009 hän aloittaa Sydneyn sinfoniaorkesterin uudessa ylikapellimestarin ja taiteellisen neuvonantajan virassa. Ashkenazy pitää tiiviisti yhteyttä muihinkin huippuorkestereihin, joiden kanssa hän on solminut läheisiä yhteistyösuhteita vuosien varrella; näitä ovat Philharmonia-orkesteri, Clevelandin orkesteri, San Franciscon sinfoniaorkesteri ja Deutsches Symphonie Orchester Berlin.

Vladimir Ashkenazy esiintyy useilla Ondinen tallenteilla. Hän on levyttänyt Ondinelle mm. Dvořákin 9. sinfonian, "Uudesta maailmasta" (ODE 962-2D), ja Richard Straussin teoksia Tšekin filharmonian kanssa sekä Brucknerin f-mollisinfonian DSO Berlinin kanssa. Hän on myös levyttänyt Helsingin kaupunginorkesterin kanssa Rautavaaran 3. pianokonserton, "Gift of Dreams", jonka hän itse tilasi säveltäjältä teokseksi, jossa hän voi esiintyä pianosolistina ja johtaa orkesteria pianon äärestä.

Vladimir Ashkenazy and the Helsinki Philharmonic Orchestra on Ondine

ODE 977-2

Rachmaninov: Piano Concertos Nos. 1 & 4 (original versions)

Alexander Ghindin, piano

"a unique recording coupling the original versions of two Rachmaninov concertos."

Gramophone 10/2001

ODE 959-2

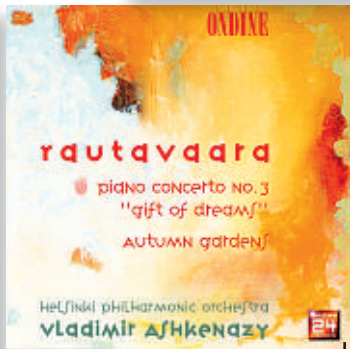
Taneyev: Concert Suite for Violin and Orchestra

Entr'acte • Oresteya Overture

Pekka Kuusisto, violin

"Ashkenazy's idiomatic way with Russian music is fully in evidence here"

ClassicsToday.com 2001

ODE 950-2

Rautavaara: Piano Concerto No. 3 "Gift of Dreams" - Autumn Gardens

Vladimir Ashkenazy, piano (includes a 13-minute conversation between Rautavaara and Ashkenazy)

"Ashkenazy leads stunningly cogent and expressive performances"

International Record Review 12/2000

For complete information, visit www.ondine.net

JOSEF SUK (1874–1935)

ASRAEL

Symphony for large orchestra in C minor, Op. 27

Part I

1	I. Andante sostenuto	16'13
2	II. Andante sostenuto	8'00
3	III. Vivace	12'28

Part II

4	IV. Adagio	10'48
5	V. Adagio e maestoso	13'58

[61'32]

Helsinki Philharmonic Orchestra
VLADIMIR ASHKENAZY, conductor

www.ondine.net

Liner notes enclosed • Tekstit suomeksi

SACD Surround 5.0

SACD Stereo

CD Stereo

PLAYABLE ON ALL SACD AND CD PLAYERS

LIVE RECORDING
© & © 2009 Ondine, Inc., Helsinki
Manufactured in Austria. Unauthorised
copying, hiring, lending, public performance,
and broadcasting of this recording is
prohibited.

ODE 1132-5

DSD
Direct Stream Digital

SUPER AUDIO CD

ONLINE
ODE 1132-5

SUK: ASRAEL
HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA • VLADIMIR ASHKENAZY

SUK: ASRAEL

SUK: ASRAEL
HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA • VLADIMIR ASHKENAZY

ONLINE
ODE 1132-5